

Δικηγορικό Γραφείο
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗ
 Αθήνα – Μαυρομματαίων 10 – 10682 - τηλ. 82 52 130

Τα ένσημα περιέχονται
 στο γραμμάτιο προκαταβολής
 εισφορών και ενσήμων

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
 (Τμήμα Ε' - επταμελής σύνθεση)

Εισηγητής Δικαστής : Σύμβουλος κος Π. Ευστρατίου
 Βοηθός Εισηγητή Δικαστής : κος Ι. Λειβαδίτης

ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΛΟΓΟΙ

Του Σωματείου με την επωνυμία «Σύνδεσμος Ιδιοκτητών Κατακλυζομένου Οικισμού Μεσοχώρας -- ο ΑΧΕΛΩΟΣ --», που εδρεύει στη Μεσοχώρα Τρικάλων και εκπροσωπείται νομίμως.

ΚΑΤΑ

Του υπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας.

ΕΠΙΛΟΧΗΚΕ
 ΗΜΕΡΑ 19/11/2018
 ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
 Μαυρομματαίων 12 - Αθήνα - Τηλ. 210-380 92 60
 ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β. ΚΑΤΣΑΡΟΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΥΡΩΣΗ

Της υπ' αριθ. πρωτοκ. οικ. 34701/4-8-2017 αποφάσεως του αναπληρωτή υπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας με θέμα : Εγκριση περιβαλλοντικών όρων για το έργο Υδροηλεκτρικό Έργο (ΥΗΕ) Μεσοχώρας, στον ποταμό Αχελώο, Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, της εταιρείας ΔΕΗ Α.Ε., και κάθε συναφούς πράξης, που κατατείνει στην ολοκλήρωση και λειτουργία του ανωτέρω έργου.

Με την υπ' αριθ. καταθ. 3077/2017 Αίτησή μας ζητούμε από το Δικαστήριο την ακύρωση της ανωτέρω πράξης επί τω λόγω ότι αυτή παραβιάζει τη συνταγματική προστασία των οικισμών.

Ηδη, διά του παρόντος δικογράφου προσθέτουμε τους ακόλουθους βάσιμους λόγους, για τους οποίους η προσβαλλόμενη ακυρωτέα τυγχάνει.

Ι. Παραβίαση της αρχής της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Συνολική αντίθεση στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ. Αντίθεση στα άρθρα 24 παρ. 1 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος

1. Διότι κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και της επιστήμης, το έργο που αδειοδοτείται με την προσβαλλόμενη, ενδέχεται να προκαλέσει την καταστροφή μεγάλου τμήματος του άνω ρου του Αχελώου με ανυπολόγιστες συνέπειες για τη φέρουσα ικανότητα του ποτάμιου οικοσυστήματος. Επομένως, αντίκειται στην αρχή της Βιώσιμης Ανάπτυξης, αφού θα αποστερήσει τις επόμενες γενεές έναν από τους κορυφαίους φυσικούς πόρους της χώρας, παραβιάζει την Οδηγία 2000/60/ΕΚ στο σύνολό της, αφού υπονομεύει τους σκοπούς της «βιώσιμης χρήσης του ύδατος βάσει μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων» και «την εξασφάλιση επαρκούς παροχής επιφανειακού και υπόγειου ύδατος καλής ποιότητας που απαιτείται για τη βιώσιμη, ισόρροπη και δίκαιη χρήση του ύδατος», και τέλος έρχεται σε αντίθεση με τις απαιτήσεις του άρθρου 106 παρ. 1 του Συντάγματος, αφού συνιστά ανορθολογική και μή βιώσιμη αξιοποίηση πηγής εθνικού πλούτου.

2. Από τις αιτιολογικές σκέψεις 11, 31, 32 και από τις διατάξεις των άρθρων 1 και 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ προκύπτει το ασφαλές συμπέρασμα, ότι υπό την ισχύν της, όχι απλώς απαγορεύεται, αλλά δεν νοείται καν περίπτωση εξάντλησης ή μερικής ή ολικής καταστροφής υδατικού συστήματος, εξ αιτίας οποιασδήποτε ανθρωπογενούς δράσης.

Κατ'ακολουθίαν, η εκμετάλλευση υδατικών συστημάτων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, συνιστάσα **κατ'αρχήν** σκοπό δημοσίου συμφέροντος και δραστηριότητα βιώσιμης ανάπτυξης, είναι επιτρεπτή υπό την αυτονόητη προϋπόθεση, ότι δεν συνεπάγεται, είτε βραχυπρόθεσμα, είτε μεσο-μακροπρόθεσμα, εξάντληση ή καταστροφή ή δραματική υποβάθμιση του «δουλεύοντος» υδατικού συστήματος. Εάν δε ληφθεί υπόψιν η κατοχυρωμένη στο πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο αρχή της Προφύλαξης, την οποίαν επικαλείται η Οδηγία 2000/60/ΕΚ (αιτιολογική σκέψη 11), καθίσταται σαφές, ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές οφείλουν να μην εγκρίνουν έργα αξιοποίησης, που ενδέχεται να θέσουν σε διακινδύνευση τη φέρουσα ικανότητα υδατικών οικοσυστημάτων.

Αυτό ακριβώς είναι το νόημα της αιτιολογικής σκέψης 28 της Οδηγίας, κατά την οποίαν τα επιφανειακά και τα υπόγεια ύδατα είναι **κατ'αρχήν** ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι, θεωρούνται δηλαδή ως τέτοιοι, στο μέτρο που η οποιαδήποτε αξιοποίηση/εκμετάλλευσή τους συντελείται κατά τρόπο διασφαλίζοντα εσαεί τη βιωσιμότητά τους.

3. Κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και της επιστήμης, η κατασκευή και λειτουργία μεγάλων φραγμάτων και αντίστοιχων ταμιευτήρων στους ορεινούς υδροκριτικούς όγκους, εκτός των γνωστών σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων, δημιουργεί ένα μείζον, **αναπόφευκτο** και ενδεχομένως μή διαχειρίσιμο περιβαλλοντικό πρόβλημα : την πλήρωση των υδροταμιευτήρων με τα φερτά υλικά των ποταμών.

Ουδείς γνωρίζει μετά βεβαιότητας την οικολογική κατάσταση στην οποία θα περιέλθει το ποτάμιο οικοσύστημα του Αχελώου, μετά τη διάρκεια ζωής του επίμαχου έργου, ήτοι μετά την ολοκληρωτική πρόσχωση της τεχνητής λίμνης. Οι επιστήμονες δεν αποκλείουν το καταστροφικό ενδεχόμενο μερικής υπογειοποίησης της ροής του ποταμού.

Για τους λόγους αυτούς, σε ολόκληρο τον πολιτισμένο κόσμο εγκαταλείπεται η ιδέα κατασκευής και λειτουργίας μεγάλων φραγμάτων, με την εξαίρεση κρατών, όπως η Κίνα και η Τουρκία. Είναι δε χαρακτηριστικό, ότι ο έλληνας νομοθέτης, κατά παγιωμένη αντίληψη, δεν συγκαταλέγει στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας την υδροηλεκτρική ενέργεια, που παράγεται από μεγάλα φράγματα/υδροταμιευτήρες (βλπ. άρθρο 2 Ν. 2773/1999, άρθρο 2 παρ.11 α Ν. 2941/2001, άρθρο 27 παρ. 4 Ν. 3468/2006).

4. Όπως προκύπτει από την μελέτη οικονομικής σκοπιμότητας της εκτροπής του Αχελώου, του 1997 και από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της ΔΕΗ, η διάρκεια ζωής του ταμιευτήρα της Μεσοχώρας υπολογίζεται κατ' ανώτατο όριο σε πενήντα (50) έτη. Τούτο σημαίνει, ότι μετά από πενήντα έτη λειτουργίας του επίμαχου έργου, δεν θα υπάρχει υδροταμιευτήρας και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ ουδείς γνωρίζει - αφού ούτε οι συντάξαντες την ΜΠΕ, ούτε ο κύριος του έργου, ούτε η Διοίκηση ασχολήθηκαν με το κεφαλαιώδες αυτό ζήτημα- την οικολογική κατάσταση, που θα εμφανίζει ο άνω ρους του Αχελώου, η οποία πάντως είναι βέβαιον, ότι θα υπολείπεται κατά πολύ της σημερινής κατά φύσιν υδρολογικής του υγείας.

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, στην ένδικη περίπτωση δεν μπορεί να γίνει λόγος για μακροπρόθεσμη προστασία του Αχελώου, ούτε για βιώσιμη χρήση των υδάτων του.

Π. Εντοπισμένη αντίθεση στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ

1. Διότι ενόψει των αμέσως ανωτέρω, το έργο που αδειοδοτείται με την προσβαλλόμενη, το οποίο ως εκ της φύσης του υποβαθμίζει μεγάλο τμήμα του υδατικού συστήματος του Αχελώου αλλά και συμβάλλοντας υδατορρεύματα, δεν πληρεί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 7 του άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, ώστε τα θιγόμενα υδατικά συστήματα να εξαιρεθούν επιτρεπτός από την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου.

2. Ενόψει του ότι ούτε οι ΣΜΠΕ των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Δυτ. Στερεάς Ελλάδας, ούτε η ΜΠΕ του επίμαχου έργου περιλαμβάνουν εκτίμηση/αξιολόγηση των επιπτώσεων της ολοκληρωτικής πρόσχωσης του ταμιευτήρα στον άνω ρου του Αχελώου, είναι προφανές ότι εν προκειμένω, όχι απλώς δεν έχουν ληφθεί «όλα τα πρακτικώς εφικτά μέτρα για τον μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση του υδατικού συστήματος (άρθρο 4 παρ. 7 α Οδηγίας 2000/60/ΕΚ), αλλά ότι με τη λειτουργία του έργου αυτού διακυβεύεται το υγιές υδρολογικό status του άνω ρου του Αχελώου και ενδεχομένως η φέρουσα ικανότητα του όλου ποτάμιου οικοσυστήματος.

Σημειώνεται, ότι στην ΣΜΠΕ του αρχικού ΣΔΛΑΠ Δυτ. Στερεάς, το επίμαχο έργο εκτιμάται μόνον σε σχέση με την δυνατότητά του να καταστήσει τμήματα του Αχελώου Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα (ΙΤΥΣ). Συνεπώς, όλα τα ζητήματα των περιβαλλοντικών του επιπτώσεων εξετάζονται στο διακριτό και ανεξάρτητο στάδιο της περιβαλλοντικής του αδειοδότησης, κατά το οποίο είναι δυνατή και η μηδενική λύση (ΣτΕ 2936/2017 σκέψη 25).

3. Περαιτέρω, ενόψει των διδαγμάτων της κοινής πείρας και της επιστήμης, τα οποία καταδεικνύουν το ενδεχόμενο καταστροφικών και

μη αναστρέψιμων συνεπειών στα υδατικά συστήματα, μετά την παρέλευση της διάρκειας ζωής έργων, όπως το επίμαχο, είναι σαφές ότι στην ένδικη περίπτωση δεν μπορεί να γίνει λόγος για «επιτακτικό δημόσιο συμφέρον», που υπαγορεύει την υλοποίησή του, ούτε βέβαια για δραστηριότητα «βιώσιμης ανάπτυξης».

Είναι δε αυτονόητο, ότι το επίμαχο έργο δεν έχει σχέση με την υγεία των ανθρώπων, ούτε με τη διαφύλαξη της ασφάλειάς τους (άρθρο 4 παρ. 7 γ της Οδηγίας).

4. Τέλος, είναι πασίδηλον, ότι στην Ελλάδα, η παραγωγή «καθαρής» ηλεκτρικής ενέργειας δύναται κάλλιστα να διασφαλισθεί με πλήθος άλλων εναλλακτικών επιλογών, που δεν θέτουν σε κίνδυνο τους διαθέσιμους υδατικούς πόρους (άρθρο 4 παρ. 7 δ της Οδηγίας).

III. Ανεπίτρεπτη τμηματική αδειοδότηση έργου.

1. Διότι η προσβαλλόμενη, κατά παράβαση της αρχής της Πρόληψης, των διατάξεων της Οδηγίας 2011/92/EK (85/337/EOK) και των διατάξεων του νόμου 1650/1986, όπως τροποποιηθείς ισχύει, συνιστά τμηματική περιβαλλοντική αδειοδότηση του συνθέτου έργου της εκτροπής του Αχελώου, για το οποίο το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι αντίκειται στην αρχή της Βιώσιμης Ανάπτυξης (Ολ ΣτΕ 26/2014).

2. Τούτο προκύπτει από το γεγονός, ότι στο αναθεωρημένο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) Δυτικής Στερεάς Ελλάδος (ΦΕΚ Β' 4681/ 2017) αναφέρεται, ότι «οι προβλέψεις του 1^{ου} ΣΔΛΑΠ για υπαγωγή έργων ή τροποποιήσεων φυσικών χαρακτηριστικών που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 4 παραγρ. 7 παραμένουν σε ισχύ» [βλπ. υποσημείωση με αριθ. 23 στο Παράρτημα που συνοδεύει την απόφαση 1^{ης} αναθεώρησης].

Σύμφωνα δε με το αρχικό ΣΔΛΑΠ Δυτ. Στερεάς (ΦΕΚ Β'2562/2014), το φράγμα της Συκιάς και «το σύνολο των έργων μεταφοράς νερού 250 hm³ από τον Αχελώο στη ΛΑΠ Πηνειού» περιλαμβάνονται στις νέες τροποποιήσεις των Υδατικών Συστημάτων, για τα οποία προτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ [βλπ. σελίδες 32071 – 32073 του ΦΕΚ].

3. Δεδομένου ότι τα σχέδια διαχείρισης αποτελούν το βασικό εργαλείο για την επίτευξη της ολοκληρωμένης προστασίας και ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών συστημάτων (ΣτΕ 2936/2017 σκ. 7), εάν το σχέδιο εκτροπής του Αχελώου είχε πράγματι εγκαταλειφθεί, τότε ουδείς λόγος υπήρχε να εξαιρεθούν από τους στόχους της Οδηγίας τα υδατικά συστήματα, που έχουν πληγεί/υποβαθμισθεί από τα ημιτελή έργα στην περιοχή της Συκιάς. Αντιθέτως, το αναθεωρημένο ΣΔΛΑΠ θα έπρεπε να προτείνει/προβλέπει/περιλαμβάνει μέτρα αποκατάστασής τους, προκειμένου να επιτευχθούν, έστω και αργότερα, οι δεσμευτικοί περιβαλλοντικοί στόχοι της Οδηγίας. Όμως, το αναθεωρημένο ΣΔΛΑΠ, ούτε προβλέπει τέτοια προγράμματα/μέτρα αποκατάστασης, ως όφειλε, ούτε κάνει χρήση της δυνατότητας, που προσφέρουν οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 4 της Οδηγίας για σταδιακή επίτευξη των στόχων στα συγκεκριμένα υδατικά συστήματα, κατά παράταση των προβλεπομένων στην παράγραφο 1 προθεσμιών.

4. Ενόψει των ανωτέρω καθίσταται σαφές, ότι με την έκδοση της προσβαλλόμενης επιχειρείται παρανόμως η τμηματική περιβαλλοντική αδειοδότηση του συνθέτου έργου της εκτροπής του Αχελώου (ΣτΕ 2670/1994)

Περί του ότι η κατάτμηση σχεδίων/έργων συνιστά καταστρατήγηση της Οδηγίας 2011/92/ΕΚ και ήδη 2014/52/ΕΕ (85/337/ΕΟΚ) : αποφάσεις ΔΕΕ στις υποθέσεις C-392/96 σκέψη 76, C- 201/02 σκέψη 53, C- 2/07, C- 142/07.

III. Παραβίαση της αρχής της Προφύλαξης.

1. Διότι με την έκδοση της προσβαλλομένης παραβιάζεται καταδήλως η αρχή της Προφύλαξης, αφού παρά το μακροσκελές ιστορικό μελετών, που καταδεικνύουν τον κίνδυνο γενικευμένης γεωλογικής αστάθειας από τη λειτουργία του έργου, επιλέγεται η διατήρηση τμήματος του οικισμού, με βάση τεχνική μελέτη, η οποία διατηρεί επιφυλάξεις για την εφαρμογή της προτεινόμενης τεχνικής λύσης κι επομένως ούτε αυτή εγγυάται για την ασφάλειά του.

2. Απ'αυτήν τούτη την από Σεπτεμβρίου 2016 Τεχνική Έκθεση του Καθηγητού Γεωτεχνικής Μηχανικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Αμιλίου Κωμοδρόμου, στην οποία βασίσθηκε η προσβαλλόμενη, προκύπτει, ότι ο κίνδυνος κατολισθήσεων στην περιοχή του οικισμού της Μεσοχώρας και η επίτασή του από τη λειτουργία του έργου, απετέλεσε αντικείμενο πλήθους γεωτεχνικών και γεωλογικών μελετών, από το έτος 1995 (βλ. κεφ. 1, Γενική Εισαγωγή) . Σύμφωνα δε με μελέτη του 2011, του καθηγητού Π. Μαρίνου, «η λύση της αποστραγγιστικής σήραγγας και του πασσαλοδιαφράγματος δεν είναι επαρκής και προτείνεται η συνολική μετεγκατάσταση του οικισμού σε περιοχή μακριά από τις επιδράσεις της λειτουργίας του ταμιευτήρα».

3. Εξ άλλου, με το νόμο 3734/2009 είχαν κηρυχθεί απαλλοτριώσεις για τις ανάγκες του επίμαχου έργου. Εκτός όμως από την έκταση που αντιστοιχούσε στο κατακλυζόμενο τμήμα του οικισμού, η κηρυχθείσα

απαλλοτριώση περιελάμβανε και έκταση εμβαδού 540.000 τ.μ., εκ της οποίας τα 480.000 τ.μ. αντιστοιχούσαν σε ολόκληρο το μη κατακλυζόμενο τμήμα του οικισμού, το οποίο τότε, για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες, θεωρήθηκε «αναγκαίο για τη λειτουργία του έργου», ενώ τα υπόλοιπα 60.000 τ.μ. αντιστοιχούσαν σε περιοχή κειμένη επάνω από τον οικισμό, για τη σχέση της οποίας με τη λειτουργία του έργου ουδεμία εξήγηση υπήρξε. Είναι λοιπόν προφανές, ότι είχαν εκπονηθεί ειδικές μελέτες, άγνωστες στο αιτούν Σωματείο, οι οποίες κατεδείκνυαν τον κίνδυνο γενικευμένης αστάθειας των αντερεισμάτων της Μεσοχώρας από τη λειτουργία του έργου και για τον λόγο αυτόν η ΔΕΗ πρότεινε και η Βουλή απεφάσισε την απαλλοτριώση ολοκλήρου του μη κατακλυζομένου τμήματος, **κατ'εφαρμογήν της αρχής της Προφύλαξης.**

4. Σύμφωνα τώρα με την ΜΠΕ, στην οποία βασίστηκε η έκδοση της προσβαλλομένης :

- με την επαναλαμβανόμενη αυξομείωση της στάθμης του ταμιευτήρα δύναται να προκληθεί αστάθεια στις περιοχές των παλαιών κατολισθήσεων καθώς και επιτάχυνση των υφισταμένων κατολισθητικών και ερπυστικών φαινομένων της Μεσοχώρας [ΜΠΕ κεφ. 2, σελ. 2-5]
- με βάση τα αποτελέσματα γεωτεχνικών ερευνών 2000-2009 και για λόγους ασφάλειας, η παραμονή και συνέχιση του οικισμού σε όλη την έκτασή του αμφισβητείται και απαιτείται η απομάκρυνση των κατοίκων[ΜΠΕ κεφ. 2 σελ. 2-6]
- ο τομέας Δ έχει τον μεγαλύτερο αριθμό κτιρίων και οικιών πάνω από τον ταμιευτήρα. Η ενόργανη παρακολούθηση υποδηλώνει ότι οι συνθήκες ευστάθειας είναι οριακές και η περιοχή ευρίσκεται σε έρπουσα κατάσταση. Ο τομέας Δ βρίσκεται σήμερα σε συνθήκες οριακής

- ισορροπίας και βαθέως ερπυσμού, καθιστώντας τον εν δυνάμει ασταθή σε συνθήκες λειτουργίας του ταμιευτήρα [ΜΠΕ κεφ. 4, σελ. 4-46]
- αστάθεια από την ταπείνωση στάθμης κυρίως με αποτέλεσμα την εκδήλωση, επιτάχυνση ή και επανενεργοποίηση κατολισθητικών φαινομένων ακόμη και πάνω από την ανώτατη στάθμη μέσα στα όρια του υπάρχοντος οικισμού [ΜΠΕ κεφ. 6, Εκτίμηση – αξιολόγηση σημαντικών επιπτώσεων, παράγραφος 6.1.2.]
 - Στη δεκαετία 2000-2010 μετά από συνεχείς παρατηρήσεις και έρευνες... Διαπιστώθηκε και ερμηνεύτηκε ότι ο οικισμός της Μεσοχώρας σε άλλες περιοχές περισσότερο και σε άλλες λιγότερο παρουσιάζει στοιχεία διαρκών μετακινήσεων και ενδεχόμενη αστάθεια του εδάφους. Η παρουσία ενός ταμιευτήρα στην άμεση γειτονία μιάς περιοχής, η οποία δεν έχει στοιχεία αντικειμενικής και συνεχούς σταθερότητας των γεωλογικών σχηματισμών ειδικότερα και με την αυξομείωση της στάθμης (745-770μ.) δεν κατοχυρώνει την απόλυτη ασφάλεια της λειτουργίας του οικισμού από τη στάθμη δουλείας και υψηλότερα. Η μετακίνηση του πληθυσμού... λόγω της αυξημένης διαδοχικά [sic] σχετικής επιφύλαξης για την ασφάλεια της σταθερότητας του υπόλοιπου οικισμού μετά την έναρξη λειτουργίας του ταμιευτήρα, αντιστοιχεί [sic] στο σύνολο των κατοίκων και λειτουργιών του οικισμού [βλπ. κεφ. 6, παρ. 6.8.3. σελ. 6-54 ΜΠΕ].
 - για τη βελτίωση των συνθηκών ασφαλείας στις περιοχές των οικισμών Μεσοχώρας και Αρματολικού σύμφωνα με τις αναλύσεις των προηγούμενων κεφαλαίων και τα διαλαμβανόμενα στις σχετικές τεχνικογεωλογικές, γεωτεχνικές εκθέσεις και μελέτες της ΔΕΗ, καθώς και τις Εκθέσεις-Μελέτες των Συμβούλων της Επιχείρησης και του ΙΓΜΕ (βλπ. παράρτημα Μ) και τα διαθέσιμα στοιχεία θα απαιτηθεί η λήψη μέτρων που αφορούν : Απαλλοτρίωση σε όλη την έκταση του οικισμού Μεσοχώρας και εφαρμογή εκτεταμένου και πλήρους

προγράμματος αποζημίωσης και μετεγκατάστασης των κατοίκων [ΜΠΕ κεφ. 7, παράγραφος 7.3.1.2.]

Περαιτέρω, το παράρτημα Μ της ΜΠΕ του επίμαχου έργου περιλαμβάνει τεχνική έκθεση του ΙΓΜΕ οριοθετούσα ως ασφαλή μία μόνον περιοχή του οικισμού, η οποία όπως προκύπτει από τον συνοδεύοντα την Έκθεση χάρτη, αποτελεί ένα ελάχιστο τμήμα του τομέως Δ.

5. Τέλος, αυτή τούτη η τεχνική έκθεση του καθηγητού Αιμ. Κωμοδρόμου, στην οποία στηρίχθηκε η προσβαλλόμενη, θεωρεί πιθανή «την μελλοντική ανάγκη μετεγκατάστασης» και άρα την αστοχία της προτεινόμενης λύσης, ενώ επισημαίνει ευθύς εξ αρχής, ότι η προτεινόμενη τεχνική λύση αντιστήριξης δεν είναι σε θέση να αποτρέψει τελείως και σε όλη την έκταση του οικισμού την εκδήλωση ολισθήσεων ερπυστικού χαρακτήρα (βλπ. Σύνοψη-Συμπεράσματα, σελ. 10/80).

6. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, κατά τα οποία η Διοίκηση, διακινδυνεύοντας ακόμη και την απώλεια ανθρωπίνων ζωών, απεφάσισε να διατηρήσει κυριολεκτικώς «επί ξυρού ακμής» ένα τμήμα του οικισμού της Μεσοχώρας, αγνοώντας πλήθος γεωτεχνικών μελετών για τον αυξημένο κίνδυνο κατολισθητικών φαινομένων εξ αιτίας της λειτουργίας του έργου και στηριζόμενη αποκλειστικώς σε μία μελέτη ενός μόνον καθηγητού, που διατηρεί επιφυλάξεις -βλπ. σκέψη 12 της Ολ. ΣτΕ 3219/2010- για την αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης απ'αυτόν μεθόδου, στοιχειοθετείται μία από τις χαρακτηριστικότερες περιπτώσεις παραβίασης της αρχής της Προφύλαξης.

Οίκοθεν δε νοείται, ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν τίθεται ζήτημα «λήψεως μέτρων προστασίας» (Ολ ΣτΕ 3219/2010 σκέψη 10). Ενόψει του ότι όπως κατεδείχθη δεν υπάρχουν μέτρα προστασίας εξασφαλίζοντα απόλυτη και αδιαμφισβήτητη γεωλογική ευστάθεια, η εφαρμογή της

αρχής επέβαλε την εγκατάλειψη της ιδέας διατήρησης οποιουδήποτε τμήματος του οικισμού.

IV. Παράλειψη εκτίμησης των συνολικών επιπτώσεων στο ποτάμιο οικοσύστημα του Αχελώου.

1. Διότι, κατά παράβαση της αρχής της Πρόληψης, του άρθρου 24 του Συντάγματος, των διατάξεων της Οδηγίας 97/11/EK (85/337/ΕΟΚ) & εκείνων του νόμου 1650/1986, όπως τροποποιηθείς ισχύει, η έκδοση της προσβαλλομένης στηρίχθηκε σε Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, η οποία εκτίμησε και αξιολόγησε τις επιπτώσεις του επίμαχου έργου **ασυνδέτως** προς τις υπόλοιπες υπό πραγματοποίηση ή ήδη πραγματοποιηθείσες ανθρωπογενείς επεμβάσεις στο ποτάμιο οικοσύστημα του Αχελώου.

2. Κατά την παγία νομολογία, προκειμένου να αξιολογηθούν οι συνέπειες στο περιβάλλον από την πραγματοποίηση έργων εκμετάλλευσης του υδάτινου δυναμικού ποτάμιου οικοσυστήματος για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι αναγκαίο, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, να λαμβάνονται υπ' όψιν οι συνολικές επιπτώσεις στο ποτάμιο οικοσύστημα από τις επιμέρους επεμβάσεις και δεν αρκεί η εξέταση των συνεπειών που θα έχει κάθε μεμονωμένη επέμβαση, ασυνδέτως προς τις υπόλοιπες υπό πραγματοποίηση ή ήδη πραγματοποιηθείσες (ΣτΕ 3289/2004, 1126/2004, 2759/1994).

3. Όπως είναι γνωστό στο Δικαστήριο, ολόκληρος ο κάτω ρους του Αχελώου έχει μεταβληθεί σε τεχνητό, πλήρως ποδηγετημένο από τον άνθρωπο οικοσύστημα, εξ αιτίας της κατασκευής και λειτουργίας τριών μεγάλων φραγμάτων και αντιστοίχων υδροταμιευτήρων και

υδροηλεκτρικών εργοστασίων, καθώς και αρδευτικών συστημάτων. Είναι επίσης γνωστό στο Δικαστήριο, ότι στον άνω ρου του Αχελώου υπάρχει ημιτελές το φράγμα της Συκιάς και τα συναρτώμενα μ' αυτό λοιπά τεχνικά έργα, ήτοι εκτεταμένες επεμβάσεις, οι οποίες, όπως ήδη ελέχθη (βλπ. ανωτέρω ΙΙΙ), θα εξακολουθήσουν υφιστάμενες και πάντως πουθενά δεν προβλέπεται η απομάκρυνσή τους και η αποκατάσταση των θιγομένων υδατικών συστημάτων.

Τέλος, όπως προκύπτει από το αναθεωρημένο ΣΔΛΑΠ Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (βλπ. σελ. 550-553 του κειμένου της αναθεώρησης), στον άνω ρου του Αχελώου έχουν αδειοδοτηθεί σε συμβάλλοντα σ' αυτόν υδατορρεύματα πέντε-έξι μικρά υδροηλεκτρικά εργοστάσια.

4. Όμως, παρά τον ανωτέρω συνωστισμό μικρών και μεγάλων επεμβάσεων σε ολόκληρο σχεδόν το μήκος του οικοσυστήματος του Αχελώου, πρόσφορων, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας αλλά κι εκείνα της επιστήμης, να προκαλέσουν μαζί με το επίμαχο έργο ακόμη και κατάρρευση της φέρουσας ικανότητας του ποταμού, η εγκριθείσα από την προσβαλλόμενη ΜΠΕ περιορίσθηκε στην εκτίμηση των επιπτώσεων του αδειοδοτούμενου έργου μόνον, ουδόλως ασχοληθείσα με τις συνθετικές, συνεργειακές επιπτώσεις.

5. Πρέπει να τονισθεί, ότι ούτε στην Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του αναθεωρημένου ΣΔΛΑΠ Δυτ. Στερεάς Ελλάδας, ούτε σ' εκείνην του αρχικού ΣΔΛΑΠ πραγματοποιήθηκε εκτίμηση και αξιολόγηση, είτε των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του ενδίκου έργου, είτε των αθροιστικών/συνθετικών αυτού επιπτώσεων με τις υφιστάμενες επεμβάσεις στον Αχελώο.

Τα ανωτέρω σημαίνουν, ότι καλώς ή κακώς, η πλήρης και σφαιρική εκτίμηση των συνολικών επιπτώσεων επελέγη να πραγματοποιηθεί

στο μεταγενέστερο στάδιο της κατ'ιδίαν αδειοδότησης των επιμέρους επεμβάσεων/έργων στον Αχελώο (ΣτΕ 2936/2017 σκέψεις 25, 32, 33).

V. Παράλειψη εξέτασης της μοναδικής, εναλλακτικής εφικτής περιβαλλοντικής επιλογής.

1. Διότι κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 3 στοιχ. δ' και του Παραρτήματος IV παρ. 2 της Οδηγίας 2011/92/ΕΚ (νυν 2014/52/ΕΕ) και του Ν. 4014/2011, δεν εξετάσθηκε με περιβαλλοντικά κριτήρια η ενόψει των ειδικών συνθηκών υπό τις οποίες τελεί το επίμαχο έργο, μοναδική εφικτή εναλλακτική επιλογή.

2. Από τις ανωτέρω διατάξεις και ενόψει των στόχων της Οδηγίας, η οποία εξειδικεύει τις κατοχυρωμένες στο πρωτογενές κοινοτικό Δίκαιο αρχές της Πρόληψης και της Προφύλαξης, προκύπτει ότι σκοπός της καθιερούμενης υποχρέωσης, περί εξέτασης και παράθεσης όλων των εφικτών εναλλακτικών επιλογών, της μηδενικής συμπεριλαμβανομένης, είναι η αποτροπή υπέρμετρης βλάβης του περιβάλλοντος από την κατασκευή ή τη λειτουργία έργων & ανθρωπογενών επεμβάσεων ή/και η επιλογή της περιβαλλοντικώς ειπείν βέλτιστης λύσης. Για τον λόγο αυτόν άλλωστε, κατά παγία νομολογία του Δικαστηρίου, η εξέταση εναλλακτικών επιλογών αποτελεί αναγκαίο και ουσιώδες περιεχόμενο των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Ολ.ΣτΕ 258/2004, ΣτΕ 4498/1998, 3988/2001, 3170/2012, 1207/2017).

Περαιτέρω, από τη σαφή διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων της Οδηγίας προκύπτει, ότι η εξέταση των εναλλακτικών επιλογών, της μηδενικής συμπεριλαμβανομένης, χωρεί βάσει, εάν όχι αποκλειστικώς, πάντως προεχόντως, περιβαλλοντικών κριτηρίων.

3. Οι ειδικές συνθήκες, υπό τις οποίες τελούσε το ένδικο έργο πριν την έκδοση της προσβαλλομένης είναι οι εξής :

- παρουσιάζετο πλέον ως αμιγώς υδροηλεκτρικό έργο, παρά το γνωστό στο Δικαστήριο γεγονός ότι είχε εξ αρχής σχεδιασθεί ως έργο κεφαλής της εκτροπής του Αχελώου και δη ως ταμιευτήρας ασφαλείας, εξασφαλίζων και σε δυσμενή υδρολογική συγκυρία την επιδιωκόμενη τότε ποσότητα εκτρεπομένων υδάτων του Αχελώου. Με άλλα λόγια, οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος που «υπαγόρευαν» την κατασκευή και λειτουργία του, ήτοι η αποκατάσταση του λεηλατηθέντος από τον πρωτογενή τομέα υδροφόρου ορίζοντος του θεσσαλικού κάμπου, η άρδευση, η ύδρευση των θεσσαλικών πόλεων, η παραγωγή ενέργειας, η ανασύσταση της λίμνης Κάρλας κλπ. περιορίσθηκαν μόνον στην παραγωγή «καθαρής» ηλεκτρικής ενέργειας.
- Το φράγμα είχε ήδη κατασκευασθεί κι επομένως δεν ετίθετο ζήτημα εξέτασης εναλλακτικής επιλογής ως προς τη χωροθέτησή του.
- Οι εναλλακτικές επιλογές για την Ανώτατη Στάθμη Λειτουργίας (ΑΣΛ) του φράγματος είχαν διεξοδικώς εξετασθεί ήδη από το έτος 1986 και επανεξετασθεί στη ΜΠΕ του 2002, μετά την έκδοση της Ολ.ΣτΕ 3478/2000 κι επομένως η αναλυτική παράθεσή τους στην νυν εγκριθείσα ΜΠΕ δεν προσφέρει κάτι εξ απόψεως ορθής εφαρμογής της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.

4. Ενόψει των ανωτέρω, μοναδική εναλλακτική επιλογή που απέμενε να εξετασθεί διεξοδικώς, για την προσήκουσα εκπλήρωση της υποχρέωσης που καθιερώνεται από τις αναφερθείσες διατάξεις της Οδηγίας 2011/92/ΕΚ, ήταν/είναι η μη πλήρωση του υδροταμιευτήρα και η αποκατάσταση της ελεύθερης ροής του Αχελώου, σε συνδυασμό με τη διατήρηση των λοιπών υλοποιηθέντων έργων

υποδομής (οδικό δίκτυο, γέφυρες κλπ.). Όπως θα αποδείξουμε, προσκομίζοντας στο Δικαστήριο σχετική τεχνική έκθεση, τέτοια εναλλακτική λύση, πληρούσα όλες τις ανωτέρω προϋποθέσεις, είναι τεχνικώς απολύτως εφικτή και μάλιστα απαιτεί δαπάνη 35 περίπου εκατομμυρίων ευρώ (του ΦΠΑ συμπεριλαμβανομένου), έναντι των 121 εκατομμυρίων, που σύμφωνα με την ετήσια Οικονομική Έκθεση του 2016 της ΔΕΗ ΑΕ, θα απαιτηθούν για την ολοκλήρωση του επίμαχου έργου.

5. Όπως προκύπτει από το κεφάλαιο 5 της εγκριθείσας ΜΠΕ (σελ. 5-1 επ.), οι μόνες εναλλακτικές επιλογές που εξετάστηκαν, είναι οι προ 30 ετών εξετασθείσες για την Ανώτατη Στάθμη Λειτουργίας και η μηδενική λύση, η οποία όμως προσδιορίστηκε ως «η μη έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων και η μη δυνατότητα έναρξης λειτουργίας των έργων», δηλαδή, **η εγκατάλειψη των έργων ως έχουν σήμερα και η διατήρηση της κατάστασης της περιοχής ως έχει σήμερα.**

Με άλλα λόγια, η εναλλακτική επιλογή που εξετάστηκε είναι ακριβώς εκείνη που επελέγη de facto από τη Διοίκηση, για τα ημιτελή έργα στην περιοχή της Συκιάς, τα οποία συνιστούν χαίνουσες πληγές στο υδατικό σώμα του Αχελώου. Υπό τα δεδομένα αυτά, καθίσταται σαφές ότι εν προκειμένω δεν εξετάστηκε η μηδενική λύση στην ορθή και σύμφωνη με την Οδηγία περιβαλλοντική της διάσταση.

6. Εξ άλλου, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της ΜΠΕ (κεφ. 5), ακόμη και αυτή η εξέταση της κατ'εσφαλισμένο προσδιορισμό μηδενικής λύσης δεν στηρίχθηκε σε περιβαλλοντικά κριτήρια, αλλά προεχόντως σε οικονομοτεχνικά, όπως αξία επένδυσης, κάλυψη δανείων, απώλεια

κέρδους ΔΕΗ κλπ. καθώς και στο γεγονός ότι το φράγμα έχει ολοκληρωθεί.

7. Είναι προφανές, ότι εάν η μηδενική λύση ετίθετο σε ορθή περιβαλλοντική βάση και εξεταζόταν με περιβαλλοντικά κριτήρια, όπως απαιτεί η Οδηγία, τότε και η στάθμιση προσδοκώμενης ωφέλειας και περιβαλλοντικού και κοινωνικού κόστους του έργου θα ετίθετο σε διαφορετική βάση.

Ειδικότερον, η λύση της **μη πλήρωσης του ταμιευτήρα και η αποκατάσταση της ελεύθερης ροής του Αχελώου, σε συνδυασμό με τη διατήρηση όλων των σχετικών έργων υποδομής**, εμφανίζει τα ακόλουθα λίαν σημαντικά πλεονεκτήματα :

- διατήρηση στο ακέραιο του μακρόβιου οικισμού της Μεσοχώρας, παύση της διαρκούς επί 40 έτη κατάστασης ομηρίας του οικισμού κι επομένως προοπτική ανάπτυξής του,
- ελεύθερη ροή του Αχελώου κι επομένως διατήρηση της κατά φύσιν υδρολογικής υγείας του ποτάμιου οικοσυστήματος,
- αποτροπή επέλευσης όλων των σημαντικών και μη αναστρέψιμων αρνητικών επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον, που καταγράφονται στην ΜΠΕ (κεφ. 6),
- αποτροπή επέλευσης των σημαντικών και μη αναστρέψιμων αρνητικών επιπτώσεων, που δεν καταγράφονται στην ΜΠΕ, όπως το ζήτημα της παρέλευσης της διάρκειας ζωής του ταμιευτήρα και της διαχείρισης του συνεπαγομένου μείζονος περιβαλλοντικού προβλήματος (ανωτέρω υπό I), οι αθροιστικές/συνεργειακές επιπτώσεις με τις λοιπές υφιστάμενες εκτεταμένες επεμβάσεις στον ποταμό, η αλλαγή του κλίματος, με τη συνεπαγόμενη αύξηση της υγρασίας, τη μείωση των χιονοπτώσεων και της χιονοκάλυψης, ήτοι

εν τέλει αποτροπή διακινδύνευσης της φέρουσας ικανότητας του ποταμού,

- διατήρηση του οικολογικού status της ΖΕΠ GR 2130013,
- διατήρηση του υπέροχου κοιλαδικού τοπίου, από τη γέφυρα “Αλεξίου” μέχρι τη Μεσοχώρα,
- διατήρηση των κατασκευασθέντων έργων υποδομής, όπως ο οδικός άξονας Τρίκαλα-Μεσοχώρα-Αρτα, η γέφυρα της Νέας Πέυκης με τα συναφή οδικά τμήματα κλπ.
- αναίρεση πολλών από τις επιπτώσεις, που καταγράφονται στο κεφ. 5.1. της ΜΠΕ, όπως «υποβάθμιση λειτουργίας των έργων υποδομής», «κοινωνική και ψυχολογική επίπτωση των κατοίκων», «φθορές στο υπάρχον τελειωμένο έργο», «προβληματικές καταστάσεις από πλημμυρικές παροχές και έμφραξη της σήραγγας εκτροπής» και άλλα παρόμοια.

Από την άλλη πλευρά, η κατά τα άνω μή εξετασθείσα επιλογή εμφανίζει ένα και μόνον ένα κύριο μειονέκτημα καθώς και ένα δευτερεύον: την μη παραγωγή «καθαρής» ηλεκτρικής ενέργειας επί πενήντα έτη κατ'ανώτατο χρονικό διάστημα και την «απώλεια» 300 περίπου εκατομμυρίων ευρώ, που δαπανήθηκαν για την κατασκευή του φράγματος και του ΥΗΕ σταθμού.

Η πρώτη ανωτέρω απώλεια παραγωγής ενέργειας δύναται κάλλιστα να καλυφθεί από πλήθος άλλων εναλλακτικών επιλογών. Η δεύτερη ισοσταθμίζεται ή μάλλον εξανεμίζεται από την εξοικονόμηση της τεράστιας κι ανυπολόγιστης δαπάνης, που μετά βεβαιότητας θα απαιτηθεί για την περιβαλλοντική/υδρολογική αποκατάσταση μετά την παρέλευση της διάρκειας ζωής του ταμιευτήρα, υπό την προϋπόθεση ότι η αποκατάσταση θα εμφανίζεται τεχνικώς εφικτή.

VI. Παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, ως αρχής αποφυγής ασύμμετρων ή δυσαναλόγων συνεπειών.

1. Διότι η εξυπηρέτηση του σκοπού δημοσίου συμφέροντος, που επιδιώκεται με την έκδοση της προσβαλλομένης συνεπάγεται υπέρμετρο κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος, το οποίο υπερακοντίζει καταδήλως τον επιδιωκόμενο σκοπό.

2. Ειδικότερον, η Διοίκηση με την έγκριση του επίμαχου έργου αποσκοπεί στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας 362 GWh ετησίως - η οποία αντιστοιχεί στο 0,8% της παραχθείσης ισχύος στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα το έτος 2017 και στο 0,7% της συνολικής ζήτησης - για πενήντα μόνον έτη κατ'ανώτατο όριο.

Το εκτιμώμενο ετήσιο έσοδο της ΔΕΗ ΑΕ από την πώληση της παραγόμενης από τον ΥΗΣ Μεσοχώρας ενέργειας ανέρχεται σε 25.000.000 ευρώ (69,06 ευρώ/MWh) και αντιστοιχεί στο 0,5% του ετήσιου κύκλου εργασιών, στο 0,54% των εσόδων από πωλήσεις ηλ. ενέργειας και στο 0,63% του συνολικού χρέους της ΔΕΗ για το έτος 2017.

3. Για την επίτευξη του ανωτέρω σκοπού,

- θυσιάζεται ο μακρόβιος ορεινός οικισμός της Μεσοχώρας,
- εμφανίζεται σφόδρα πιθανή η οικολογική καταστροφή του άνω ρου του Αχελώου, μετά την διάρκεια ζωής του υδροταμιευτήρα,
- τίθεται σε διακινδύνευση η φέρουσα ικανότητα του όλου ποτάμιου συστήματος του Αχελώου, ενόψει των (μη εξετασθέντων) σωρευτικών επιπτώσεων με τα υφιστάμενα έργα/επεμβάσεις του κάτω ρου και τα ημιτελή έργα του άνω ρου (Συκιά),

- αναιρείται η ελεύθερη ροή του ποταμού και το καθεστώς κοινοχρησίας των υδάτων του σε μήκος 12 περίπου χιλιομέτρων, ενώ μειώνεται/αποκόπτεται η ροή κατάντι του φράγματος, σε μήκος 8 χιλιομέτρων,
- επέρχονται όλες οι σημαντικές αρνητικές και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα, οι οποίες καταγράφονται στην ΜΠΕ (κεφ. 6),
- τίθεται εν κινδύνω η ακεραιότητα της ΖΕΠ GR 2130013, σε ό,τι αφορά τη διατήρηση των ειδών προτεραιότητας (βλπ. αμέσως κατωτέρω),
- μεταβάλλεται το μικροκλίμα της περιοχής σε υγρό λιμναίο, με μείωση της χιονόπτωσης και της χιονοκάλυψης, με περαιτέρω υδρολογικές συνέπειες, που δεν έχουν εκτιμηθεί,
- Θα απαιτηθούν υπέρογκα ποσά για την αποκατάσταση μετά τη διάρκεια ζωής του έργου, εάν και εφόσον η μερική ή ολική αποκατάσταση εμφανίζεται τεχνικώς εφικτή.

Ενόψει των ανωτέρω και εάν ληφθεί υπόψιν ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός δύναται κάλλιστα να εξυπηρετηθεί με πλήθος άλλων καλύτερων περιβαλλοντικών επιλογών, καθίσταται σαφές, ότι οι ασύμμετρες επιπτώσεις της λειτουργίας του έργου υπερακοντίζουν καταδήλως το εκτιμώμενο όφελός του.

VII. Παραβίαση των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ & 2009/147/ΕΚ

1. Διότι, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 6 της Οδηγίας για τους οικοτόπους, η Διοίκηση ενέκρινε εν προκειμένω έργο, που ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε τόπο του ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου Νατούρα 2000, δίχως να έχει βεβαιωθεί

προσηκόντως ότι από τη λειτουργία του δεν κινδυνεύει η ακεραιότητα του τόπου αυτού, αφού η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, στην οποία βασίσθηκε και την οποία ενέκρινε, δεν περιλαμβάνει «δέουσα εκτίμηση» των επιπτώσεων.

2. Όπως προκύπτει από το σώμα της προσβαλλόμενης (κεφ. 2 παρ. 2.2.) και από την ΜΠΕ του επίμαχου έργου (Παράρτημα Ζ) ο ημυπαίθριος υδροηλεκτρικός σταθμός στη Γλύστρα και τμήμα του ταμιευτήρα, από το Αρματωλικό έως το Φράγμα, ευρίσκονται εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας (ΖΕΠ) με την ονομασία «Ευρύτερη Περιοχή Αθαμανικών Ορέων» με κωδικό GR 2130013. Από το χάρτη δε των προστατευομένων τόπων της ευρύτερης περιοχής (σελ. 12 παραρτηματος Ζ της ΜΠΕ), προκύπτουν, πρώτον, ότι η ανωτέρω ΖΕΠ εκτείνεται δυτικά του σχεδιαζομένου ταμιευτήρα σε ολόκληρο το μήκος του και σε άμεση γειτνίαση μ' αυτόν, και δεύτερον, ότι το κατάντι του φράγματος τμήμα του Αχελώου, που ονομάσθηκε Υδάτινο Σώμα Αχελώος Π.9, με κωδικό GR0415R000200052N, το οποίο εξ αιτίας της εκτροπής των υδάτων για την παραγωγή Υ/Η ενέργειας θα μετατραπεί σε Ιδιαιτέρως Τροποποιημένο Υδάτινο Σώμα (ΙΤΥΣ), επίπτωση που αξιολογείται από την ΜΠΕ ως άμεση, αρνητική, μεγάλη και μακροχρόνια, ευρίσκεται εξ ολοκλήρου εντός της ΖΕΠ.

3. Τα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ «Ευρύτερη Περιοχή Αθαμανικών Ορέων» είναι τέσσερα (4) αρπακτικά, ήτοι το όρνιο, ο φιδαιτός, ο χρυσαετός και ο πετρίτης, καθώς και ο δρυομυγοχάφτης. Όλα περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών κι επομένως αποτελούν είδη προτεραιότητας.

4. Στην Μη Τεχνική Περίληψη της ΜΠΕ του επίμαχου έργου (κεφ. 2) καταγράφεται ως σημαντική αρνητική επίπτωση το ότι «η απομάκρυνση ειδών πανίδας από την παραποτάμια ζώνη... θα περιορίσει τον αριθμό ορισμένων αρπακτικών, που τρέφονται με αυτά τα είδη».

Περαιτέρω, στο κεφάλαιο 6 της ΜΠΕ «Εκτίμηση & αξιολόγηση των σημαντικών επιπτώσεων του έργου» καταγράφονται τα εξής :

- η έκταση των παραποτάμιων δασών που θα καταστραφεί με αποψίλωση ανέρχεται σε 5.678 στρέμματα... Η παραπάνω καταστροφή είναι μόνιμη και μη αναστρέψιμη. Με την απώλεια της βλάστησης θα επέλθει και σμίκρυνση των παρόχθιων βιοτόπων και κατ'επέκταση μεταβολή στη σύνθεση και στην πυκνότητα των ειδών της πανίδας στην περιοχή (σελ. 6-19, 6-20)
- τη ζώνη των παρόχθιων συστάδων διαδέχονται τα δάση δρυός... Καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τις άλλες μορφές φυσικής βλάστησης που κατακλύζονται και επομένως πλήττονται αναλογικά περισσότερο. Η αποψίλωση των δασών αυτών και η καταστροφή τους με την επερχόμενη κατάκλυση, θα επιφέρει μείωση ή και εξαφάνιση αξιόλογων για την πανίδα της περιοχής βιοτόπων σε ποσοστό και ποικιλία (σελ. 6-20)

5. Ενόψει των ανωτέρω αρνητικών επιπτώσεων, που εντοπίζονται εν γένει από την ΜΠΕ, επεβάλλετο η συστηματική και αναλυτική εξέταση και αξιολόγηση των επιπτώσεων του επίμαχου έργου στα αναφερθέντα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ. Όμως η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (Παράρτημα Ζ' της ΜΠΕ) ουδόλως ασχολήθηκε με τις ανωτέρω επιπτώσεις, αλλά κατέληξε στο συμπέρασμα, ότι «διασφαλίζεται και μάλιστα εξ ολοκλήρου η ακεραιότητα των περιοχών του Δικτύου Φύση

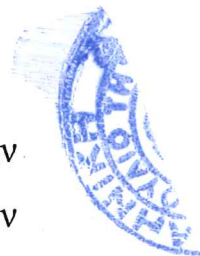
2000», με αποκλειστικό κριτήριο το μικρό ποσοστό κατάληψης της ΖΕΠ από το έργο (σελ. 79, 80 του παραρτήματος Ζ').

Κατά την παγία νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), τα κράτη-μέλη υποχρεούνται, δυνάμει της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, να λαμβάνουν μέτρα προστασίας ικανά, υπό το πρίσμα του σκοπού διατηρήσεως τον οποίον επιδιώκει η Οδηγία, να διαφυλάξουν το ουσιώδες οικολογικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν οι τόποι αυτοί σε εθνικό επίπεδο και επομένως δεν μπορούν να επιτρέπουν παρεμβάσεις που ενδέχεται να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τα οικολογικά χαρακτηριστικά των τόπων αυτών, όπως μεταξύ άλλων παρεμβάσεις οι οποίες μπορούν είτε να ελαττώσουν σημαντικά την έκταση ενός τόπου, είτε να προκαλέσουν την εξαφάνιση ειδών προτεραιότητας που απαντούν στον τόπο..... [βλπ. αποφάσεις, της 14 Σεπτεμβρίου 2006, C-244/05, σκέψη 46, της 15 Μαρτίου 2012, C-340/10, σκέψη 44, της 11 Σεπτεμβρίου 2012, C-43/10, σκέψη 104].

Περαιτέρω το ΔΕΕ έχει κρίνει, ότι η δέουσα εκτίμηση πρέπει να διενεργείται κατά τρόπο, ώστε οι αρμόδιες αρχές να είναι σε θέση να βεβαιωθούν ότι ένα σχέδιο δεν πρόκειται να έχει επιβλαβείς συνέπειες για την ακεραιότητα του οικείου τόπου, και ότι όσον αφορά τα στοιχεία βάσει των οποίων οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αποκτήσουν την αναγκαία βεβαιότητα, θα πρέπει να αποκλεισθεί η διατήρηση από επιστημονικής απόψεως οποιασδήποτε εύλογης αμφιβολίας. [αποφάσεις της 7 Σεπτεμβρίου 2004, C-127/02, σκέψεις 59, 61, της 20 Σεπτεμβρίου 2007, C-304/05, σκέψη 59, της 11 Σεπτεμβρίου 2012, C-43/10, σκέψη 113].

Ενόψει των ανωτέρω καθίσταται σαφές, ότι εν προκειμένω δεν πραγματοποιήθηκε «δέουσα εκτίμηση» των επιπτώσεων του έργου στον οικείο τόπο του Δικτύου Νατούρα 2000.

6. Τέλος, αυτοτελή πλημμέλεια της ΜΠΕ και αντίστοιχη παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 6 παρ. 3 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ συνιστά το

γεγονός, ότι δεν πραγματοποιήθηκε εκτίμηση και αξιολόγηση των αθροιστικών/συνεργειακών επιπτώσεων του επίμαχου και των λοιπών έργων/επεμβάσεων της περιοχής στην ανωτέρω ΖΕΠ.

Όπως ήδη ελέχθη, νοτιότερα του επίμαχου έργου ευρίσκονται τα ημιτελή έργα της εκτροπής του Αχελώου στην περιοχή της Συκιάς (εντός της ΖΕΠ GR 2110006), για τα οποία δεν υπάρχει οποιαδήποτε πρόνοια απομάκρυνσής τους και αποκατάστασης του θιγέντος περιβάλλοντος (βλπ. ανωτέρω υπό III παρ. 2 & 3). Τα έργα αυτά έχουν ήδη προκαλέσει καταστροφή του κοιλαδικού τοπίου και της φυσικής κοίτης του Αχελώου, εκτεταμένες αποψιλώσεις παρόχθιας και δασικής βλάστησης και πλήρη καταστροφή των απότομων πρανών της κοιλάδας σε μεγάλη έκταση κι επομένως έχουν υποβαθμίσει τα φυσικά ενδιαίτηματα των αρπακτικών πτηνών. Κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και της επιστήμης της ορνιθολογίας, η υποβάθμιση αυτή, εκτός των ειδών χαρακτηρισμού της ΖΕΠ GR 2110006, θα επηρεάσει και τα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ της Ευρύτερης Περιοχής Αθαμανικών Ορέων, αφού αποστερεί τα τελευταία από εναλλακτικές επιλογές τροφοληψίας ή /και φωλεάσματος, γεγονός που επαυξάνει τον κίνδυνο ολοκληρωτικής εξαφάνισής τους.

Παρά τους ανωτέρω υπαρκτούς κινδύνους, η ΜΠΕ αγνόησε εντελώς τα υφιστάμενα έργα και τις λοιπές επεμβάσεις στην περιοχή της Συκιάς, ως παράγοντα πρόσφορο για την επίταση των αρνητικών επιπτώσεων στα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ της Ευρύτερης Περιοχής Αθαμανικών Ορέων.

VIII. Ελλειψη επιστημονικής εγκυρότητας της ΜΠΕ - Πλημμελής αιτιολογία- Τρίτη παραβίαση Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

1. Διότι η προσβαλλόμενη βασίσθηκε και ενέκρινε ΜΠΕ στην οποία δεν συνέπραξαν ορνιθολόγοι, παρόλον ότι το επίμαχο έργο ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε Ζώνη Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας (Ολ. ΣτΕ 1681/2002).

2. Το γεγονός ότι στην ΜΠΕ περιλαμβάνεται διακριτή και αυτοτελής Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (Παράρτημα Ζ') σημαίνει, ότι κατά το στάδιο του screening διαπιστώθηκε, ότι το επίμαχο έργο ενδέχεται να προκαλέσει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους τόπους του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Νατούρα 2000 της ευρύτερης περιοχής και συγκεκριμένα στις ΖΕΠ με κωδικούς GR 2130013 & GR 2110006. Επομένως, η εκπόνηση και υποβολή ειδικής ορνιθολογικής μελέτης, άλλως πως Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, από τους κατ'έξοχήν αρμόδιους επιστήμονες της ορνιθολογίας, συνιστά στοιχείο εκ των ων ουκ άνευ της ΜΠΕ.

3. Σύμφωνα δε με την παγία νομολογία του ΔΕΕ (βλπ. ανωτέρω υπό VII, παρ. 5) «δέουσα εκτίμηση» επιπτώσεων στους προστατευόμενους τόπους σημαίνει, πλὴν άλλων, ότι πρέπει να αποκλεισθεί η διατήρηση από επιστημονικής απόψεως οποιασδήποτε αμφιβολίας, ενώ εξυπακούεται ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να στηριχθούν στις πλέον εξελεγμένες επιστημονικές γνώσεις επί του θέματος.

4. Όπως όμως προκύπτει από την παρουσίαση της ομάδας μελέτης ((ΜΠΕ, τόμος Α' κεφ. 1, σελ. 1-5), ουδείς ορνιθολόγος συνέπραξε στην κατάρτιση της ΜΠΕ, παρά μόνον ένας «μελετητής περιβαλλοντικών μελετών & υδραυλικών έργων», μία «περιβαλλοντολόγος», ένας «τοπογράφος – μηχανικός περιβάλλοντος» και ένα τέταρτο μέλος με ειδικότητα «επεξεργασία σχεδίων, κειμένων και χαρτών». Αξίζει δε να

σημειωθεί, ότι από τα στοιχεία του φακέλλου προκύπτει ότι η κατά τα άνω αναρμόδια για το εξόχως σημαντικό ορνιθολογικό αντικείμενο της ΜΠΕ ομάδα μελέτης δεν συνεργάστηκε, ούτε συμβουλευθηκε οποιοδήποτε ημεδαπό ή αλλοδαπό, δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα της επιστήμης της ορνιθολογίας.

5. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η εγκριθείσα ΜΠΕ δεν διαθέτει τα απαιτούμενα επιστημονικά εχέγγυα και οπωσδήποτε δεν πληρεί τις προδιαγραφές/προϋποθέσεις της κατά την έννοια της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «δέουσας εκτίμησης», όπως αυτές έχουν διαπλασθεί από τη νομολογία του ΔΕΕ.

ΙΧ. Ελλειψη διαβούλευσης.

Διότι η από Σεπτεμβρίου 2016 Τεχνική Έκθεση του καθηγητού Γεωτεχνικής Μηχανικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Αιμ. Κωμοδρόμου, περί των συνθηκών ευστάθειας της περιοχής Μεσοχώρας, στην οποία βασίσθηκε η προσβαλλόμενη περιβαλλοντική αδειοδότηση, ουδέποτε υπεβλήθη στις διατυπώσεις δημοσιότητας, που προβλέπει ο νόμος .

Επειδή η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας συνιστά σκοπό δημοσίου συμφέροντος και δραστηριότητα βιώσιμης ανάπτυξης, μόνον όταν γίνεται κατά τρόπο διασφαλίζοντα τη βιωσιμότητα των υδατικών συστημάτων.

Επειδή η υδροηλεκτρική ενέργεια, που παράγεται από μεγάλα φράγματα, δεν θεωρείται και δεν είναι ανανεώσιμη πηγή ενέργειας.

Επειδή καταστροφή οικισμών και αναγκαστικές μετεγκαταστάσεις πληθυσμών για τις ανάγκες εκτέλεσης έργων, συντελούνται μόνον σε χώρες, όπως η Κίνα, η Τουρκία, η Αλβανία κ.ο.κ.

Επειδή, όπως κατεδείχθη, η προσβαλλόμενη αντίκειται στο Σύνταγμα και στο κοινοτικό δίκαιο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ
ΖΗΤΟΥΜΕ

Να γίνει δεκτό το παρόν δικόγραφο προσθέτων λόγων και η υπ' αριθ. καταθ. 3077/2017 Αίτηση Ακυρώσεως καθ' όλο αυτής το αιτητικό.

Αθήνα 11 Σεπτεμβρίου 2018

Ο πληρεξούσιος δικηγόρος

Γεώργιος Χριστοφ. Χριστοφορίδης

ΑΜΔΣΑ 15651

501

ΚΑΤΑΘΗΚΗ

στις 13-9-2018

Αθήνα 13-9-2018

Ο Κρατικός

Α. Α. Α. Α.

ΕΩΡΗΘΗΚΕ

στη νόμιμη σύγκληση

στις 13-9-2018

Ο Γραμματέας

Α. Α. Α. Α.

Αργόστιος Δικαστικός επιμελητής να επιδώσει
το παρόν θεωρηγένο αντίγραφο του κατατεθέντος
Δικογράφου Προσδένων Νόμων προς τον κ.ο
Θεόδωρο Κ. Πανάχο, Γ^ο Αντιπρόεδμο Δικηγόρο
και εκ των νόμων αντιδότη της Περιφέρειας Θεσσαλίας,
της Περιφερειακής Ένωσης Διτών Θεσσαλίας και του
Διύου Πύλου προς γνώσιν των εντάσεων του αυτών
και για τις νόμιμες συνέπειες

Αθήνα 17 Σεπτεμβρίου 2018
ο Αντιπρόεδρος & παραγρελλών
Δικηγόρος

Γ^ο Νάσοιο Αθηνών
οδός Ιπποκράτους 9

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦ.-ΕΡΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΑΙΩΝ 10 - ΑΘΗΝΑ
Τ.Κ. 106 82 - ΤΗΛ. 82 52 130

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦ.-ΕΡΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΑΙΩΝ 10 - ΑΘΗΝΑ
Τ.Κ. 106 82 - ΤΗΛ. 82 52 130